با بشار اسد دیدار نکرده‌ام و قصد دیدار با او را ندارم

رجب طیب اردوغان، رییس‌جمهوری ترکیه گفت: «من با بشار اسد، رییس‌جمهوری سوریه دیدار نکرده‌ام و قصد ندارم با وی دیدار کنم.» وی اخبار ضد و نقیض منتشر شده در راستای دیدار سری و محرمانه‌اش با رییس‌جمهوری سوریه را رد کرد. اردوغان اعلام کرد که هیچ اختلافی میان ترکیه و روسیه در راستای حل و فصل وضعیت ادلب سوریه وجود ندارد. وی در ادامه افزود: «مذاکرات ما با ایران هیچ مشکلی را در دستور کار نشست ایجاد نمی‌کند و من معتقدم که مذاکرات صلح‌آمیز پس از نشست آستانه ادامه خواهد داشت.»

عراق

حرف آخر پارلمان عراق

همه‌پرسی غیرقانونی است

یسرا بخاخ

با گام‌های سریع و بدون توجه به هشدارها و مخالفت‌های داخلی و بین‌المللی کردستان عراق به سوی هدف خود برای برگزاری همه پرسی جدایی از عراق که قرار است ۲۵ سپتامبر جاری برگزار شود، حرکت می‌کنند. در حالی که دولت عراق این اقدام ریاست منطقه کردستان را تلاشی برای فریب مردم این منطقه می‌داند. مسعود بارزانی، رییس منطقه کردستان این روزها فعال‌تر از همیشه و در مصاحبه‌های متعدد با رسانه‌های مختلف مدعی است که کردها دیگر نمی‌توانند بخشی از کشور عراق باشند و به دنبال هدف خود برای تاسیس دولت مستقل کردستان هستند. اما ماجرا فقط به منطقه کردستان محدود نمی‌شود بلکه طمع ریاست منطقه کردستان عراق برای توسعه دامنه مناطق تحت نفوذ و اضافه کردن بخش‌هایی از نینوا، موصل و کل استان کرکوک به قلمرو خود حاکی از تصمیم کردستان برای تجزیه عراق است. پارلمان عراق روز سه شنبه با رای اکثریت اعضا تصمیم کردستان برای برگزاری همه‌پرسی جدایی از عراق را رد کرد و آن را غیرقانونی دانست و به حیدر العبادی، نخست‌وزیر این کشور این امکان را داد تا هر اقدامی که برای جلوگیری از برگزاری همه‌پرسی چه در داخل منطقه کردستان چه در مناطق مورد مناقشه مانند کرکوک را لازم می‌داند، اجرا کند. پارلمان همچنین دولت عراق را مسوول حفظ وحدت کشور از طریق مذاکره با اربیل برای حل مساله همه پرسی کردستان و جلوگیری از این اقدام دانسته است. سلیم الجبوری، رییس پارلمان عراق تاکید کرد که رای نمایندگان به غیرقانونی بودن همه پرسی کردستان نشان می‌دهد که نمایندگان این کشور بر وحدت اراضی عراق تاکید دارند و افزود مواردی که منطقه کردستان می‌تواند در خصوص آن اقدام به برگزاری همه پرسی کند در قانون اساسی قید شده است و همه پرسی برای جدایی یکی از این موارد نیست و وارد کردن مناطق مورد مناقشه به دامنه برگزاری همه پرسی هم غیرقانونی است. در حالی که ۲۰۴ نماینده از اصل ۳۲۸ نماینده پارلمان در جلسه روز سه شنبه حضور داشتند، کردهای پارلمان عراق باز هم ساز مخالف خود را در ابتدای جلسه پارلمان زدند و فراکسیون کردها جلسه پارلمان را ترک کردند. محمد الکربولی یکی از نمایندگان پارلمان عراق اعلام کرد که با وجود ترک جلسه رای‌گیری به وسیله نمایندگان کرد اما باز هم مخالفت با برگزاری همه پرسی کردستان با اکثریت آرا تصویب شد.

نگرانی از تنش نظامی

در حالی که طی چند روز گذشته با نزدیک شدن به موعد برگزاری همه پرسی، پیام‌های هشدارآمیز نسبت به برگزاری همه پرسی کردستان بیشتر می‌شود نگرانی‌ها در خصوص احتمال درگیری نظامی نیروهای پیشمرگه و نیروهای بسیج مردمی عراق هم افزایش پیدا کرده است. العربی الجدید گزارش داد که نیروهای نظامی پیشمرگه کرد شمار نیروهای خود را در استان کرکوک افزایش داده‌اند، یک مسوول محلی در استان کرکوک به روزنامه العربی الجدید گفته تجهیزات نظامی ارتش عراق که شماری از آن متعلق به نیروهای الحشد الشعبی است و با هدف آمادگی برای عملیات الحویجه به کرکوک آورده می‌شود، طرف کردی را نگران کرده است به همین دلیل شمار نیروهای پیشمرگه در این استان افزایش پیدا کرده و تعداد زیادی از این نیروها در نزدیکی مراکزی که برای اخذ رای همه‌پرسی کردستان در نظر گرفته شده، مستقر شده‌اند. این مقام محلی که نخواسته نامش فاش شود تاکید کرده که نیروهای بیشتری به استان کرکوک اعزام خواهند شد و این اقدام در راستای مقابله با هرگونه تلاشی برای مختل کردن روند برگزاری همه پرسی در این استان است. کردها اظهارات اخیر تعدادی از فرماندهان نیروهای الحشد الشعبی در خصوص برگزاری همه پرسی جدایی کردستان را برای افزایش نظامیان وابسته به خود در استان‌های عراقی بهانه کرده و مدعی شده‌اند که ممکن است نیروهای الحشد الشعبی علیه کردها اقدام نظامی کنند. کریم النوری یکی از فرماندهان نیروهای الحشد الشعبی پیش‌تر در نشستی خبری گفته بود که مسعود بارزانی، رییس منطقه کردستان عراق باید بداند که صبر هم حدی دارد و فرماندهان کرد بدانند که نیروهای بسیج مردمی عراق موافق وحدت کشور هستند و با هرگونه همه پرسی که منجر به تجزیه کشور می‌شود مخالف‌اند. یوسف محمد، رییس پارلمان کردستان عراق هم به جمع مخالفان برگزاری همه پرسی پیوسته و تاکید کرد که این اقدام به ایجاد وضعیت بی‌ثباتی در منطقه کردستان منجر خواهد شد. وی یادآور شده که این همه‌پرسی با هدف محقق ساختن منافع کشورهای دیگر صورت می‌گیرد و هشدار داده که ممکن است این مساله به سطح بین‌المللی و منطقه‌ای کشانده شود. محمد پیشنهاد داد که بهتر است مساله برگزاری همه‌پرسی در پارلمان کردستان مورد بررسی قرار بگیرد و قانونی در این خصوص نیز صادر شود زیرا در صورتی که همه‌پرسی در موعد مقرر خود برگزار شود به ادامه مشکلات و ریشه دارتر شدن آن منجر خواهد شد. ایاد علاوی، معاون رییس‌جمهور عراق نیز که پیش از این خواستار به تعویق انداختن همه پرسی شده بود روز سه شنبه برای دیدار و گفت‌وگو با مسعود بارزانی، رییس منطقه کردستان عراق به اربیل سفر کرده است. در حالی که ارتش عراق برای عملیات آزادسازی الحویجه خود را آماده می‌کند، برخی جریان‌های سیاسی عراقی کُردها را به توافق با عناصر تروریستی داعش برای خارج کردن آنها از الحویجه متهم کرده‌اند. این گزارش‌ها با انتشار تصاویر ویدیویی از عناصر تروریستی داعش در کنار نیروهای کُرد همراه شده است که نشان می‌دهد نیروهای پیشمرگه با دو هدف با تروریست‌های داعش برای خروج از الحویجه مذاکره کرده‌اند؛ یکی اینکه با این روش کُردها می‌توانند به راحتی بخش‌های بیشتری از اراضی کرکوک را در اختیار بگیرند و هدف دیگر اینکه با استقرار گسترده نیروهای آسایش در کرکوک، با هرگونه اقدامی در مخالفت با اضافه شدن کرکوک به منطقه کردستان عراق مقابله خواهد شد. عزت الشابندر یکی از شخصیت‌های سیاسی عراقی که معتقد است جدایی کردستان از عراق برای این کشور و برای کردستان بهتر است، خیلی پیش‌تر از تصمیم مسعود بارزانی برای برگزاری همه‌پرسی کردستان عراق گفته بود که اگر کردستان از عراق جدا شود دیگر عراق عربی با شیعه و سنی‌اش متحد شده و از بحران و دعوای قومیتی در عراق خبری نخواهد بود. او در یکی از برنامه‌های تلویزیونی در بررسی مساله برگزاری همه پرسی کردستان عراق می‌گوید: رویای برپایی دولت کُرد چیزی است که مردم این قوم همواره در سر پرورانده‌اند اما اختلاف اصلی مردم با رهبران کُرد در زمان‌بندی برپایی این دولت است که اشتباه در زمانبندی این اقدام می‌تواند نوعی خودکشی به شمار برود و به تعویق انداختن آن یعنی تا چند دهه دیگر خبری از برگزاری همه پرسی جدایی نخواهد بود. الشابندر می‌گوید فشارها برای لغو همه‌پرسی جدایی کردستان از عراق نتیجه‌بخش نخواهد بود زیرا این به معنای شکست بزرگی برای بارزانی خواهد بود و او تمام تلاش خود را خواهد کرد تا همه‌پرسی در زمان مورد نظرش برگزار شود. این تحلیلگر و سیاستمدار عراقی می‌گوید که برگزاری همه‌پرسی و اعلام نتیجه آن لزوما به معنای جدایی کردستان از عراق نخواهد بود یا حداقل تحقق این مساله مدتی زمان می‌برد. الشابندر به این نکته اشاره کرده که دیگر حمایت اسراییل از برگزاری همه‌پرسی و در گام بعدی تجزیه عراق دیگر پنهان نیست و در مقابل هم برخی جریان‌ها و شخصیت‌های سیاسی در کردستان عراق از این اقدام خوشنود شده‌اند. به گفته او زمانی مسعود بارزانی از اینکه عمار الحکیم گفته بود فقط اسراییل از طرح تشکیل دولت کردستان استقبال می‌کند ناراحت شده بود اما حالا که نزدیک‌ترین دوستان و شرکایش در اروپا و امریکا هم با برگزاری همه پرسی کردستان مخالفت کرده‌اند به نظر نمی‌رسد که او دیگر از اینکه تل‌آویو تنها حامی او در این گام باشد، آزرده خاطر شود.

سردار سلیمانی در کردستان

رسانه‌های عراقی گزارش دادند سردار قاسم سلیمانی روز سه‌شنبه برای دیدار با مسوولان کردستان عراق به اربیل سفر کرده است. بر اساس این خبر سردار سلیمانی برای منصرف کردن مسوولان کردستان عراق از برگزاری همه‌پرسی به این منطقه سفر کرده است. رسانه‌های عراقی گزارش دادند سردار سلیمانی به کردستان عراق سفر کرده و ابتدا در سلیمانیه با شماری از مسوولان این منطقه دیدار کرده و پس از آن به اربیل رفته تا با بارزانی دیدار کند.

نگاه روز

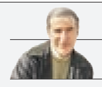

محمود فاضلی

حمایت فرانسه از اصلاحات اقتصادی یونان

ماکرون، رییس‌جمهور فرانسه به همراه یک هیات عالیرتبه سیاسی و اقتصادی در سفر دو روزه به آتن با رییس‌جمهوری و نخست وزیر یونان دیدار و در ضیافت شام رییس‌جمهوری یونان شرکت کرد. دیدار ماکرون از آتن دومین سفر خارجی رییس‌جمهور فرانسه پس از آلمان است که نشانگر پیوندهای سنتی و قوی دو کشور است. ماکرون سومین رییس‌جمهور فرانسه در ۱۰ سال اخیر است که پس از سارکوزی و اولاند از آتن دیدار می‌کند. در هیات اقتصادی، رییس شرکت توتال، مدیرعامل بانک توسعه و تعدادی از شرکت مهم فرانسه حضور داشتند. وی همچنین همراه با نخست وزیر یونان در مجمع اقتصادی یونان و فرانسه با ۱۴۰ شرکت دو کشور شرکت کرد.

حدود ۲۵۰۰ مامور نیروی انتظامی و امنیتی برای تامین امنیت سفر رییس‌جمهور فرانسه به آتن فعال شدند. طی هفته جاری تدابیر امنیتی در اطراف سفارت فرانسه و شرکت‌های فرانسوی افزایش یافته است. حدود ۷۰۰ مامور در اماکن و همراه هیات فرانسوی خواهند بود. تدابیر این سفر در سطح دیدار باراک اوباما از آتن بود.

رییس‌جمهور فرانسه پیش از سفر رسمی دو روزه خود از آتن سفرش به آتن را حاوی «پیام اعتماد» به تلاش یونان جهت خروج از بحران مالی خواند و شرکت‌های فرانسوی را به سرمایه‌گذاری در یونان فراخواند. وی مخالفت شدید خود با گزینه خروج یونان از حوزه یورو را اعلام و تاکید کرد خروج یونان از حوزه یورو دیر یا زود موجب پایان یورو خواهد شد. به اعتقاد او آتن و پاریس دارای آرمان و منافع راهبردی مشترک و ظرفیت‌های موجود جهت تعمیق همکاری دو کشور در بخش‌های دفاعی و امنیتی هستند.

ماکرون در این سفر از تلاش‌ها و اصلاحات اقتصادی در یونان برای برون‌رفت از بحران مالی حمایت کرد و مدعی شد یونان تلاش‌های فراوانی برای برون رفت از بحران مالی انجام داده است و باید در این باره همبستگی بیشتر از طرف اروپا نشان داده شود. وی البته از دولت یونان خواست که به تعهدات خود در قبال وام‌دهندگان عمل کند و همچون گذشته دولت تلاش کند اصلاحات اقتصادی را انجام دهد زیرا آغاز رشد اقتصادی یونان مشهود است و بعد از سال ۲۰۱۸ باید اتحادیه اروپا در مورد بخشش بخشی از بدهی‌های خارجی یونان تصمیم‌گیری کند.

وی در سخنرانی دیگری اعلام داشت بحران مالی یونان یک ناتوانی و ضعف اروپاست که باید از آن درس بگیریم و برای حرکت مجدد اروپا به سوی جلو، باید امید جوانان، ایجاد حس حاکمیت و ارایه تمدن و فرهنگ را برای آنان به ارمغان بیاوریم. باید هرچه سریع‌تر نسبت به تصحیح اشتباهات گذشته که دموکراسی و اعتماد بین اعضا را خدشه‌دار کرده است، اقدام شود و با شروع یک گفت‌وگوی سازنده و انجام اصلاحات لازم در ساختار کاری این اتحادیه، مجددا اتحادیه اروپا را بر مبنای دموکراسی، اعتماد متقابل در جمع کشورهای عضو و امید به جوانان به حرکت در آورد، تا بتوان به آینده اتحادیه امیدوار بود. باید برای تغییر ساختار کاری اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۸ با حضور شهروندان کشورهای عضو برای مدت شش ماه در جلسات باز و نه بسته که تا به امروز روال بوده، برای نحوه کار و حضور اتحادیه اروپا در صحنه بین‌المللی، ایجاد مجدد دموکراسی، همبستگی و فعالیت‌های فرهنگی و تمدنی و تشکیل پارلمان اروپا، به دور از شعار شهروندان کشورهای عضو در جوی دموکراتیک تصمیم‌گیری کنند تا اتحادیه اروپا بتواند به ایفای نقش سازنده خود در صحنه بین‌المللی عمل کند.

نخست وزیر یونان نیز در جریان این دیدار تاکید کرد یونان تمام تلاش‌های خود را انجام داده است و به خواسته‌های وام‌دهندگان با وجود فشارهایی که به مردم یونان وارد شد، به تعهدات خود عمل کرده و اقتصاد کشور در آستانه خروج از بحران مالی قرار گرفته است. درباره بخشش بخشی از بدهی‌های خارجی یونان تقریبا با صندوق بین‌المللی پول دارای اشتراکاتی هستیم، اما در تعداد زیادی دیگر از مسائل اقتصادی نیز دارای اختلافاتی هستیم. در مورد توسعه همکاری یونان و فرانسه در بخش‌های انرژی، دفاع، فرهنگ و تمدن، سرمایه‌گذاری و دیگر بخش‌ها توافقاتی صورت گرفت.

ما مصمم به پیشبرد دیالوگ در اروپا برای ایجاد مجدد دموکراسی، همبستگی و تساوی در اتحادیه اروپا هستیم. اتحادیه اروپا که مدعی ایفای نقش مهم و سازنده در صحنه جهانی است، نمی‌تواند تحت تاثیر سازمان‌های دیگر و بیرون از جمع این اتحادیه قرار گیرد زیرا در غیر این صورت نه تنها نخواهد توانست به نقش خود در صحنه بین‌المللی، بلکه حتی در جمع کشورهای عضو نیز نخواهد توانست نقش‌آفرینی کند. قوانین سختگیرانه‌ای در اتحادیه اروپا وجود دارند ولی این قوانین فقط برای تعدادی از کشورها اجرا می‌شوند که این امر باعث شده است که جوانان اعتماد خود را به آینده اتحادیه اروپا از دست بدهند.

در حالی که به باور ماکرون نقش صندوق بین‌المللی پول بسیار حایز اهمیت است ولی این بدان معنا نیست که حق دخالت در امور داخلی اتحادیه اروپا یا کشورهای عضو را دارد؛ گروه‌های فنی نهادهای اروپایی (کمیسیون اروپا، بانک مرکزی اروپا و صندوق ثبات اروپا) و صندوق بین‌المللی پول به زودی به آتن آمده تا روند ارزیابی سوم برنامه اقتصادی یونان را آغاز کنند. ارزشیابی پرسنل بخش دولتی و مواضع صندوق بین‌المللی پول در مورد کفایت سرمایه بانک‌های یونانی از چالش‌های ارزیابی سوم است. با توجه به فشارهای اقتصادی تعدادی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا بر یونان در مورد برنامه اقتصادی و انجام اصلاحات، یونان تلاش می‌کند تا نظر پاریس برای حمایت از برنامه‌های اقتصادی دولت و کاهش فشارهای وارده مالی و همچنین نظر سرمایه‌گذاران فرانسوی برای سرمایه‌گذاری در یونان را جلب کند.

سرخط خبرها

- سازمان ملل: نیمی از کودکان آواره جهان از تحصیل باز مانده‌اند
- اردوغان: ترکیه سامانه موشکی اس-۴۰۰ را از روسیه تحویل می‌گیرد
- ۹۰۰ روز حمله عربستان به یمن ۳۴ هزار کشته و زخمی داشته است
- زیگمار گابریل: آلمان صادرات تسلیحات به ترکیه را متوقف می‌کند
- شورای امنیت امروز درباره میانمار تشکیل جلسه می‌دهد
- روسیه: تنها ۱۵ درصد از خاک سوریه در دست داعش باقی مانده است
- هیلاری کلینتون: مطمئنم تیم ترامپ با روس‌ها تبانی کرده بود
- اعلام آمادگی مخالفان سوری برای شرکت در مذاکرات آستانه

چهره‌ها-خبرها

سیدحسن نصرالله: ما در سوریه پیروز شده‌ایم

سیدحسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان در دیدار سالانه خود با مبلغان دینی در آستانه ماه محرم تاکید کرد مقاومت در سوریه پیروز شده و آنچه باقی مانده «نبردهای پراکنده» است. به گزارش فارس به نقل از الاخبار، نصرالله گفت: «ما به امور خود در این نبرد (جنگ سوریه) آگاهیم. شهدا، مجروحان و اسرای ما معادلات را تغییر می‌دهند و تاریخ کل منطقه را می‌نویسند نه فقط تاریخ لبنان. ما در سوریه پیروز شده‌ایم؛ پروژه دشمن شکست خورد.» نصرالله در ادامه گفت: «نبرد با داعش و النصره بزرگ‌ترین رنجی بود که از سال ۲۰۱۰ تاکنون با آن زندگی کردیم و خطرناک‌تر از جنگ ۲۰۰۶ بود. از سال ۲۰۱۱ مطمئن بودیم که فتنه بزرگی رخ خواهد داد و پروژه‌ای امریکایی-اسراییلی-قطری-سعودی با هدف نابودی مقاومت و آرمان فلسطین وجود دارد.» دبیرکل حزب‌الله لبنان در ادامه گفت: «در آغاز حوادث سوریه، به ایران رفتم و با [آیت‌الله] سیدعلی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی دیدار کردم در آن زمان همه معتقد بودند که نظام سوریه طی ۲ یا ۳ ماه سقوط خواهد کرد. ما دیدگاه خود را مطرح کردیم و گفتیم اگر در دمشق نجنگیم باید در هرمل، بعلبک، ضاحیه، الغازیه، بقاع غربی و جنوب لبنان بجنگیم. رهبر جمهوری اسلامی ایران حرف من را با موافقت تکمیل کرد و گفت: نه فقط در این مناطق بلکه در کرمان، خوزستان، تهران و... این جبهه چند محور دارد: محور ایران، محور سوریه و محور لبنان. فرمانده محور سوریه «بشار اسد» است و باید کاری کنیم که پیروز شود و پیروز خواهد شد.» دبیرکل حزب‌الله افزود: با گذشت یک سال و نیم یا ۲ سال، عربستان پیامی برای بشار اسد فرستاد و گفت سوریه در کنفرانسی قطع روابط با حزب‌الله و ایران را اعلام کند تا بحران کشورش تمام شود. سیدحسن نصرالله در ادامه گفت: «ما از همان ابتدا به برادران عراقی خود هشدار دادیم اگر با داعش نجنگند و این گروهک بر دیرالزور مسلط شود، هدف بعدی داعش، عراق خواهد بود. پیش‌بینی ما درست از آب درآمد و این گروهک تروریستی دو سوم عراق مسلط شد. سوال می‌کنم: اگر ما از جهاد و تکلیف عقب کشیده بودیم چه بر سر لبنان می‌آمد و اگر اهالی عراق بافتوای جهاد کفایی آیت‌الله سیستانی عمل نمی‌کردند چه اتفاقی در این کشور رخ می‌داد؟»

وکلای ترامپ خواهان کناره‌گیری دامادش شدند

اعضای تیم حقوقی رییس‌جمهوری امریکا معتقدند که داماد ترامپ باید پیش از آنکه گزارش تماس‌های او با روس‌ها حین دوره انتقالی علنی می‌شد، استعفا می‌داد. به گزارش ایسنا، وال استریت ژورنال به نقل از منابع مطلع گزارش داد، گرچه تمام اعضای تیم حقوقی دونالد ترامپ، رییس‌جمهوری امریکا روی پیشنهاد کناره‌گیری جارد کوشنر اتفاق نظر نداشتند اما برخی از آنها نگرانی خودشان را به ترامپ جمهوریخواه منتقل کردند. منابع مطلع به این روزنامه گفتند، کارکنان تیم ترامپ برای صدور بیانیه در صورت استعفای کوشنر آماده شده بودند. با این وجود، کوشنر استعفا نکرد و همچنان در کاخ سفید ماند. با این حال جان داود، وکیل ترامپ این گزارش را تکذیب کرده و به وال استریت گفته است: تا جایی که اطلاع دارم چنین پیشنهاد و طرز تفکری هرگز به رییس‌جمهوری امریکا ارایه نشد. یکی دیگر از وکلای ترامپ در بیانیه‌ای گفت: من هرگز با سایر وکلای رییس‌جمهوری امریکا درباره استعفای جارد کوشنر از سمتش در کاخ سفید صحبت نکردم. من هرگز به رییس‌جمهور پیشنهاد ندادم که کوشنر استعفا بدهد و اطلاعی هم ندارم که آیا سایر وکلا چنین پیشنهادی داده‌اند یا خیر.

ادعای رییس سیا: ایران از القاعده حمایت می‌کند

مایک پمپئو، رییس سیا در مصاحبه با فاکس نیوز درباره «روابط ایران و القاعده» مدعی شد: «ایران همیشه با القاعده یک چانه‌زنی دوجانبه داشته است و اغلب از آنها حفاظت کرده است و این حفاظت مشروط به این بود که اگر ما از شما حفاظت می‌کنیم شما به ما در تهران حمله نمی‌کنید.» رییس سیا گفت: «امروز من در جایگاه متفاوتی هستم و نقش متفاوتی دارم. نظر من شبیه به نظر رییس‌جمهور است که به صراحت نظر خود را اعلام کرده مبنی بر اینکه به نظر او این توافق، ارزش مذاکره نداشت. علاوه بر این جدای از توافق هسته‌ای، از زمانی که این توافق حاصل شد، آزمایش‌های موشکی، فعالیت شبه‌نظامیان شیعه در عراق، کار در کنار حزب‌الله لبنان در سوریه به نحو قابل توجهی افزایش یافته است.» رییس سیا در پاسخ به سوالی درباره روابط ایران و کره‌شمالی گفت: «کره شمالی سابقه طولانی مدتی از گسترش و انتقال دانش و فناوری هسته‌ای خود به نقاط مختلف دنیا را دارد. همان‌طور که کره شمالی به تلاش برای پرتاب موفق موشک‌های دوربردتر و نصب تسلیحات هسته‌ای به این موشک‌ها ادامه می‌دهد، بسیار بعید است که در صورت دستیابی آنها به این قابلیت، آن را در اختیار گروه‌های دیگر قرار ندهند و ایران مطمئنا یکی از کشورهایی است که مایل است برای دستیابی به این قابلیت هزینه کند».

کره شمالی

رای شورای امنیت به تنبیه شدیدتر پیونگ‌یانگ

آیا تحریم‌های جدید جلوی توسعه برنامه هسته‌ای کره‌شمالی را می‌گیرد؟

شهاب شهسواری

روز گذشته قطعنامه تازه‌ای از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد بر علیه کره شمالی تصویب شد که صادرات تنها منبع درآمد عمده باقی مانده را برای این کشور نیز ممنوع می‌کرد. هر چند که به اعتقاد بسیاری از تحلیلگران، افزایش تحریم‌ها علیه کره‌شمالی در توقف برنامه هسته‌ای نظامی این کشور تاثیری نداشته، اما با اصرار ایالات متحده امریکا تحریم‌ها علیه پیونگ یانگ سخت‌تر شد. این دومین قطعنامه تحریم سازمان ملل طی یک ماه گذشته علیه کره شمالی است. کره شمالی در واکنش به تصویب تحریم‌های جدید، تهدید کرد واکنش پیونگ یانگ «سخت‌ترین دردها را برای امریکا» در پی خواهد داشت. روسیه و چین با وجود مخالفت با گسترش بی‌هدف تحریم‌ها علیه کره شمالی، به قطعنامه دوشنبه شب شورای امنیت رای مثبت دادند تا این قطعنامه با اجماع تصویب شود. ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهور روسیه هفته گذشته در یک کنفرانس خبری گفته‌بود: «مردم کره شمالی ممکن است حاضر شوند علف بخورند، اما امنیت خود را کنار نخواهند گذاشت.» چین و روسیه معتقدند که تحریم‌های سازمان ملل متحد علیه کره شمالی ناکارآمد است و باید راهکاری‌های موازی از جمله دیپلماسی در برابر پیونگ‌یانگ در پی گرفته‌شود.

تحریم‌های تازه

شورای امنیت سازمان ملل متحد دوشنبه شب به وقت نیویورک با اجماع کامل به قطعنامه جدیدی علیه کره شمالی رای داد که بر اثر آن تحریم‌های تازه‌ای علیه این کشور وضع شد. این تحریم‌ها درست یک هفته پس از آزمایش هسته‌ای اخیر کره شمالی تصویب می‌شود که به گفته کارشناسان، بزرگ‌ترین آزمایش هسته‌ای این کشور بود. بر اساس قطعنامه جدید صادرات منسوجات و پوشاک از سوی کره شمالی کاملا ممنوع می‌شود، کشورهای خارجی حق صدور ویزای کاری جدید برای اتباع کره شمالی ندارند و سقف مشخصی برای میزان فروش نفت خام به کره شمالی تعیین شد. در عین حال شخص رهبر کره شمالی هم هدف تحریم‌های جدید قرار گرفت و از سفر به خارج از کشور منع شده است. در پیش نویس اولیه قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد که توسط ایالات متحده امریکا پیشنهاد شده بود، برخی تحریم‌های سخت‌تر از جمله مسدود شدن تمامی دارایی‌های رهبر کره شمالی در خارج از کشور و توقف کامل فروش نفت خام و محصولات نفتی پیشنهاد شده بود، اما نهایتا با عقب‌نشینی امریکا قطعنامه‌ای مورد اجماع با ۱۵ رای موافق بدون مخالف در شورای امنیت تصویب شد. بر اساس تحریم‌های تازه تنها محصول بزرگ صادراتی کره شمالی یعنی منسوجات و پوشاک هم در کنار شیلات، زغال‌سنگ و سنگ‌معدن و فلزات قرار گرفت که بر اساس تحریم‌های قبلی صادرات آنها ممنوع شده‌بود. در عین حال کره شمالی از واردات هرگونه گاز مایع یا گاز فشرده نیز محروم شده است و حق ندارد بیش از ۲ میلیون بشکه در سال فرآورده‌های نفتی وارد کند. سقف واردات نفت خام کره شمالی هم باید در محدوده واردات ۱۲ ماه منتهی به ماه جاری باقی بماند. نیکی هیلی، نماینده دایم ایالات متحده امریکا در سازمان ملل متحد گفت: «تحریم‌های جدید دست‌کم یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار از درآمدهای خارجی کره شمالی کم می‌کند.» هیلی در عین حال گفت که کشورش از تصویب تحریم‌های جدید و افزایش فشار بر کره شمالی راضی نیست و امریکا به دنبال جنگ با کره شمالی نیست. کره شمالی اما در واکنش به تصویب تحریم‌های جدید، این قطعنامه را «غیرقانونی و غیرحقوقی خواند.» هان تائه سونگ، سفیر کره شمالی در سازمان ملل متحد تهدید کرد: «واکنش پیش‌روی جمهوری خلق کره قطعا باعث بزرگ‌ترین دردی خواهد شد که این کشور در تاریخ احساس کرده است.» این دیپلمات کره شمالی تاکید کرد: «کره شمالی آماده به استفاده از راه‌حل نهایی است.»

اعتراف به شکست تحریم‌ها

ناکارآمدی نظام تحریم‌های بین‌المللی برای کنترل رفتار کره شمالی مساله‌ای نیست که از دید دولت امریکا پنهان مانده‌باشد. حتی نیکی هیلی، سفیر امریکا در سازمان ملل متحد هم روز دوشنبه هفته گذشته زمانی که در جلسه اضطراری شورای امنیت در مورد تازه‌ترین آزمایش اتمی کره شمالی سخنرانی می‌کرد، تایید کرد که تحریم‌های اقتصادی در جلوگیری از بلندپروازی‌های اتمی پیونگ‌یانگ ناموفق بود. به گزارش رسانه‌های کره جنوبی، کره‌شمالی بدون توجه به قطعنامه‌های شورای امنیت آماده آزمایش یک موشک قاره‌پیمای جدید است. نیکی هیلی با اعتراف به شکست تحریم‌های کره شمالی، در جلسه هفته گذشته شورای امنیت گفته‌بود: «با وجود ۲۴ سال تلاش ما برنامه هسته‌ای کره شمالی از هر زمان دیگری پیشرفته‌تر و خطرناک‌تر است.» نیکی هیلی توضیح داد: «آنها اکنون موشک‌های خود را در آسمان ژاپن آزمایش می‌کنند، توانایی ساخت موشک‌های بالستیک قاره‌پیما کسب کرده‌اند و حتی ادعا می‌کنند که بمب هیدروژنی آزمایش کرده‌اند.» با این وجود امریکایی‌ها شکست تحریم‌های بین‌المللی را به «همکاری نکردن کشورهای دیگر» نسبت می‌دهند. یک مقام کاخ سفید در گفت‌وگو با نشریه فارن پالیسی می‌گوید: «ما به استراتژی افزایش فشار به کره شمالی ادامه می‌دهیم. دولت معتقد است که کشورهای دیگر هنوز به اندازه کافی با طرح تحریم‌ها همکاری نکرده‌اند و فشار تحریم‌ها هنوز به اندازه‌ای که در برابر عراق و ایران عملی شده‌بود، بالا نرفته است.» این مقام کاخ سفید ادعا می‌کند: «ما تحریم‌ها را فقط با هدف تحریم کردن وضع نمی‌کنیم، بلکه هدف نهایی عاری‌سازی شبه‌جزیره کره از تسلیحات هسته‌ای است و تحریم‌ها ابزاری برای رسیدن به این هدف هستند.»

کره شمالی چگونه تحریم‌ها را دور می‌زند؟

یک سند محرمانه ۱۰۹ صفحه‌ای سازمان ملل متحد که به رسانه‌ها درز کرده است توضیح می‌دهد: «اعمال تحریم‌ها برای رسیدن به هدف نهایی که غیرهسته‌ای‌سازی کامل بود، بسیار ناکارآمد است.» این سند سازمان ملل متحد که به صورت اتفاقی روی یکی از وب‌سایت‌های دولتی اوکراین منتشر شده است، تاکید می‌کند که برنامه هسته‌ای و موشکی کره‌شمالی بدون اینکه بر اثر تحریم‌ها کند شود، با سرعت تمام در حال پیگیری و پیشرفت است، به نوشته فارن‌پالیسی، کره شمالی هر گاه تحریم شود، مانند یک بازی موش و گربه سوراخ جدیدی برای دور زدن تحریم‌های جدید پیدا می‌کند. کره شمالی از طریق فروش تجهیزات نظامی و اعزام مستشار برای آموزش پرسنل نیز توانسته است منابع درآمدی تازه‌ای برای خود تعریف کند. فارن پالیسی گزارش می‌دهد که کره شمالی طی سال‌های گذشته توانسته است مشتریان ثابتی برای تجهیزات نظامی، ابزارهای ارتباطی، آموزش‌های نظامی و فرماندهی در بین کشورهای آفریقایی برای خود دست و پا کند. سازمان ملل متحد در حال بررسی روابط کشورهایی مانند آنگولا، جمهوری دموکراتیک کنگو و اوگاندا با پیونگ‌یانگ است که گفته می‌شود برای آموزش فرماندهان نظامی خود از مستشاران کره‌شمالی استفاده می‌کنند.

پیشنهادهای جایگزین

روسیه در راس مخالفان سیاست تحریم‌های بی‌هدف امریکا قرار دارد. پکن هم در این موضع در کنار مسکو نشسته است. سفیر روسیه در سازمان ملل متحد، واسیلی نبنزیا در پی آزمایش هسته‌ای کره شمالی گفته بود: «تحریم کردن کره شمالی به تنهایی کافی نیست، امریکا هیچ راهکاری را برای تماس با پیونگ‌یانگ برای راضی کردن این کشور به کنار گذاشتن برنامه هسته‌ای و موشکی‌اش ارایه نمی‌دهد.» چین و روسیه طی روزهای گذشته پیشنهادهای زیادی برای ازسرگیری گفت‌وگوهای بین‌المللی با کره شمالی و همچنین توقف رزمایش‌های تحریک‌آمیز مشترک کره جنوبی و ایالات متحده به ازای کنار گذاشتن برنامه هسته‌ای کره شمالی مطرح کرده‌بودند. مقامات امریکایی پنجشنبه هفته گذشته تاکید کرده‌بودند که حاضر به پذیرش هیچ یک از این پیشنهادهای جایگزین نیستند. ویلیام نیوکامب، دیپلمات پیشین سازمان ملل متحد که در مساله کره‌شمالی تخصص دارد معتقد است که تحریم‌ها به طور کل نمی‌تواند جلوی پیشرفت کره شمالی در مسائل نظامی هسته‌ای‌اش را بگیرد و در نهایت فقط «هزینه‌ها را بالا می‌برد.» این مقام پیشین سازمان ملل می‌گوید: «مشخص است که تحریم‌ها آثار مخرب اقتصادی برای پیونگ‌یانگ در پی داشته‌اند، اما سرعت توسعه برنامه هسته‌ای و موشکی کره شمالی نشان می‌دهد که تحریم‌های سازمان ملل متحد هم ناچیز بودند و هم دیر اعمال شده‌اند.»

عربستان

حمله تروریستی به وزارت دفاع عربستان خنثی شد

عربستان اعلام کرد که یک عملیات تروریستی داعش برای حمله به مقرهای وزارت دفاع عربستان را خنثی و چند نفر را نیز به اتهام اقدامات جاسوسی به سود جریان‌های خارجی بازداشت کرده است. مسوولان سعودی اعلام نکرده‌اند که آیا این دو ماجرا با هم ارتباط دارند یا اینکه هر کدام به صورت جداگانه کشف شده است. یک مسوول سعودی در سازمان امنیتی این کشور تاکید کرده که دو تروریست انتحاری که مامور شده بودند به دو مقر وزارت دفاع عربستان حمله کنند، بازداشت شده‌اند. بر اساس این خبر این دو تروریست «احمد یاسر الکلدی» و «عمار علی محمد» و تبعه یمن هستند که پیش از اجرای عملیات تروریستی به وسیله نیروهای امنیتی شناسایی و اقدام آنها خنثی شده است. این مسوول سعودی تاکید کرد که تحقیق و بررسی‌های اولیه نشان داده که این دو نفر با دو شهروند عربستانی برای اجرای عملیات تروریستی خود همکاری داشته‌اند. یک مسوول سعودی تاکید کرده که تروریست‌های بازداشت شده برای استفاده از کمربندهای انتحاری آموزش دیده بودند. در خبر دیگری هم خبرگزاری رسمی عربستان به نقل از یک منبع امنیتی در این کشور تاکید کرد که نهاد امنیتی و اطلاعاتی عربستان در چند وقت گذشته تحرکات چندین نفر را زیرنظر داشته و متوجه شده است که این افراد اقداماتی در راستای منافع جریان‌های خارجی برای ضربه زدن به امنیت ملی، سیاست‌ها، منافع و وحدت میهنی عربستان داشته‌اند. یک منبع عربستانی به خبرگزاری رویترز گفته که این افراد با گروه اخوان المسلمین که در فهرست گروه‌های تروریستی عربستان قرار دارد، ارتباطاتی داشته‌اند. این منبع سعودی گفته این افراد از دو کشور خارجی کمک‌های مالی دریافت کرده‌اند تا به امنیت و وحدت ملی عربستان ضربه زده و با براندازی خاندان آل سعود فضا را برای روی کار آمدن اخوان‌المسلمین در عربستان فراهم کنند. این منبع اسم دو کشوری که گفته می‌شود در پشت پرده این اقدامات علیه عربستان است را ذکر نکرده است. به نظر می‌رسد که گروه دوم بازداشت شده با ماجرای بازداشت چندین مبلغ سعودی طی چند روز گذشته بی‌ارتباط نباشد. طی چند روز گذشته عربستان سلمان العوده، عوض القرنی و علی العمری را بازداشت کرده‌است. این سه مبلغ سعودی به دستگاه مذهبی دولتی کشور مرتبط نیستند اما تعداد دنبال‌کنندگان آنها در فضای مجازی چشمگیر است. این افراد که پیش از این سابقه انتقاد از دولت عربستان را داشته‌اند در مدت زمان اخیر تلاش کرده‌اند انتقاد علنی از تصمیم‌گیری‌های ریاض نداشته باشند اما با سیاست‌های این کشور به ویژه در بحران قطر همسو نبوده‌اند اما مسوولان سعودی آنها را به حمایت از قطر یا وابستگی به اخوان المسلمین متهم کرده‌اند. گزارش‌های رسانه‌ای حاکی است که این اقدامات در راستای مقدمه چینی برای حذف همه مخالفان پیش از اعلام کناره‌گیری سلمان بن عبدالعزیز پادشاه عربستان از قدرت به سود پسرش رخ می‌دهد.

عربستان در راستای مقدمه‌چینی برای به قدرت رسیدن محمدبن سلمان مخالفان خود را حذف می‌کند